

Verzamelen weefsels van dieren

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Doel	1
3	Toepassingsgebied	2
3.1	Voor wie is dit beleid?	2
3.2	Hergebruik van dieren	2
3.3	Geen dierproef.....	2
3.4	Wel een dierproef.....	2
4	Handelwijze.....	3
4.1	Eigen projectvergunning.....	3
4.2	Overkoepelende projectvergunning.....	3
4.3	ATEX	3

1 Inleiding

De Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht streven ernaar om waar mogelijk het aantal proefdieren dat wordt gebruikt te verminderen, en om de proefdieren die gebruikt worden optimaal te benutten. Dit willen ze ook zichtbaar maken. In een deel van de gevallen waarbij onderzoekers behoefte hebben aan weefsels¹ kan gebruik gemaakt worden van materiaal dat afkomstig is van proefdieren die al voor een ander doel worden of zijn gebruikt. Het is voor onderzoekers niet altijd duidelijk wanneer hierbij wel of geen sprake is van een dierproef en aan welke voorwaarden moet worden voldaan. Dit beleid brengt hierin verduidelijking.

2 Doel

Het doel van het Beleid verzamelen weefsels van dieren is om:

- helderheid te verschaffen wanneer wel/geen sprake is van een dierproef;
- zichtbaar te maken in welke mate voor het verzamelen van weefsels gebruik wordt gemaakt van proefdieren die voor een ander doel worden of zijn gebruikt, dan wel proefdieren die gedood worden omdat ze overtollig zijn.

---

¹ Onder weefsels wordt verstaan elk type biologisch materiaal afkomstig van dieren, zoals bloed, cellen, weefsel, organen, lymfe, hersenvocht, exsudaat, haren, urine of faeces.

3 Toepassingsgebied

3.1 Voor wie is dit beleid?

Het beleid voor het verzamelen van weefsels van dieren is bindend voor medewerkers van UU en UMC Utrecht. Van externe partijen, die voor het verzamelen van materiaal afhankelijk zijn van UU en/of UMC Utrecht, wordt verwacht dat zij zich conformeren aan dit beleid. Afwijken hiervan kan alleen in overleg met de Instantie voor Dierenwelzijn Utrecht (hierna: IvD).

3.2 Hergebruik van dieren

Als er sprake is van hergebruik moet daarbij voldaan worden aan de wettelijke uitgangspunten voor hergebruik conform [Art. 1e van de Wet op de dierproeven](#). Wanneer gebruik wordt gemaakt van overtollige-proefdieren en/of er sprake is van hergebruik is tevens het [Beleid surplus-proefdieren, hergebruik en herplaatsing](#) van toepassing.

3.3 Geen dierproef

Het beleid heeft géén betrekking op weefsels:

- a. van een dier dat geslacht is voor de voedselproductie;
- b. van een (landbouw)huisdier dat in de reguliere diergeneeskundige praktijk is gedood op diergeneeskundige indicatie;
- c. dat op diergeneeskundige indicatie is verzameld van (landbouw)huisdieren en dat tevens voor onderzoek of onderwijs gebruikt kan worden;
- d. van een dier dat dood is gevonden;
- e. van een dier dat is gedood in het kader van een proef met een andere vraagstelling;
- f. van een dier dat is gedood omdat het overtollig is en waar geen andere bestemming voor is in de vorm van hergebruik of adoptie;
- g. dat is verzameld bij een dier zonder dat ongerief wordt berokkend.

3.4 Wel een dierproef

Het verzamelen van weefsels voor onderzoeks- of onderwijsdoeleinden is wel een dierproef als het wordt verzameld:

- a. bij een levend dier, als er geen sprake is van diergeneeskundige indicatie, en er daarbij sprake is van één of meer handelingen die ongerief veroorzaken;
- b. bij een proefdier waarop kort voordat het wordt gedood een handeling (bijvoorbeeld injectie of perfusie) wordt uitgevoerd met het doel om het weefsel optimaal geschikt te maken voor het beoogde onderzoek of onderwijs, ook als de handeling onder terminale anesthesie wordt uitgevoerd;
- c. bij een dier waarbij de belanghebbende de wijze en/of het tijdstip van doden bepaalt, omdat dit noodzakelijk is voor de conditie van het weefsel dat wordt verzameld.

4 Handelwijze

4.1 Eigen projectvergunning

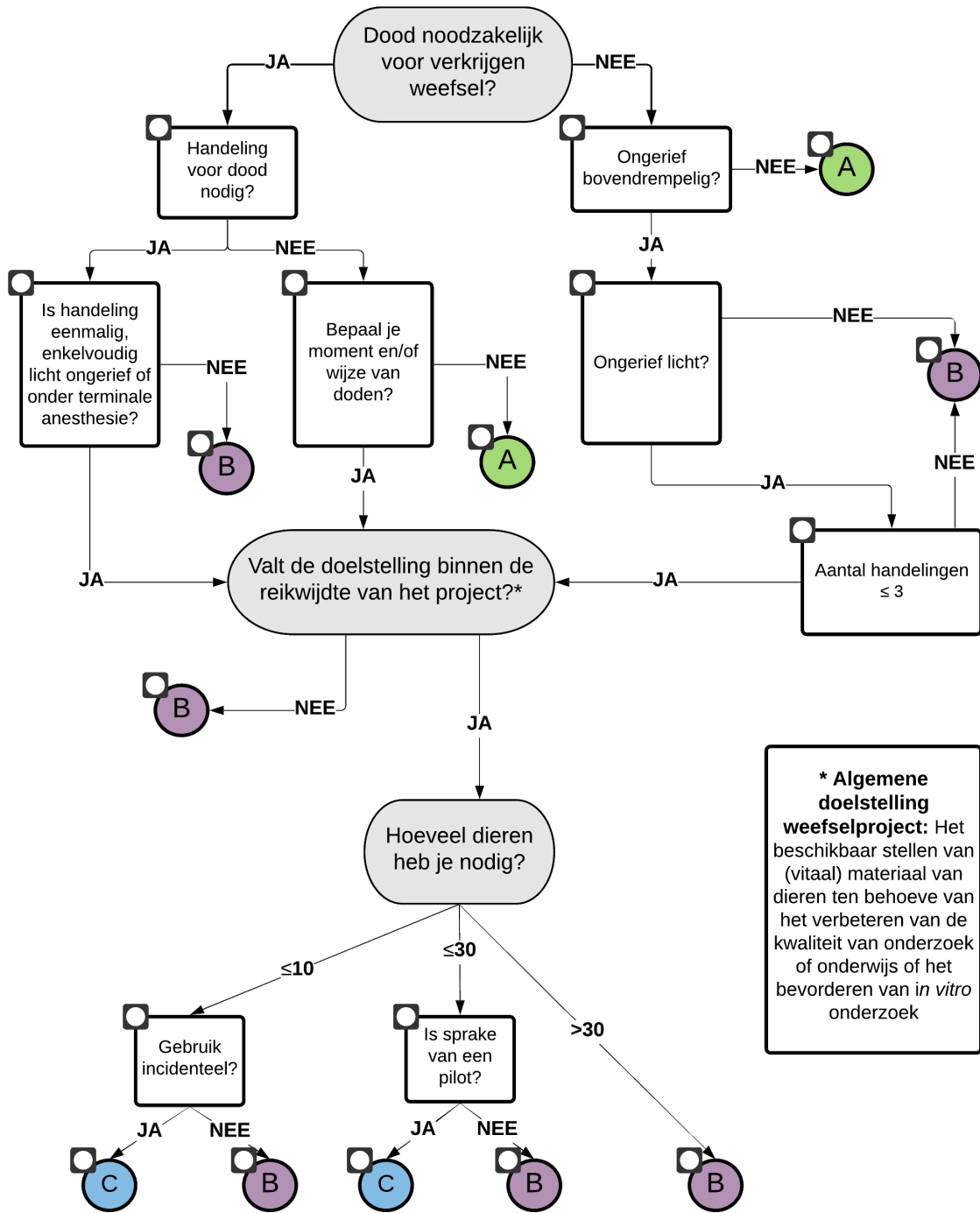
Indien er sprake is van een dierproef dient de onderzoeker te beschikken over een projectvergunning en een daaronder vigerend werkprotocol waarin het verzamelen van het weefsel is beschreven, of een melding te doen bij de CCD (zie hiervoor de [website "Melding, wijzigingsaanvraag of nieuwe aanvraag dierproef"](#) voor de kaders). Dit laatste is van toepassing als voor het verzamelen een extra handeling wordt uitgevoerd tijdens een terminale anesthesie die in het kader van een andere vraagstelling wordt uitgevoerd.

4.2 Overkoepelende projectvergunning

Als de onderzoeker niet zelf beschikt over een projectvergunning waaronder het verzamelen van weefsel uitgevoerd kan worden, kan de onderzoeker onderstaande beslisboom doorlopen om vast te stellen of gebruik kan worden gemaakt van de koepelvergunning [AVD1080020209606: Gebruik van organen en weefsels ter bevordering van kwaliteit van dierproeven en van in vitro en ex vivo onderzoek](#). Indien de onderzoeker gebruik wil en kan maken van deze koepelvergunning, dient deze dit kenbaar te maken bij de IvD middels het invullen en toesturen van het specifiek daartoe ontworpen formulier voor een [werkprotocol](#), te vinden op [onze website](#).

4.3 ATEX

[ATEX](#) (Animal and Tissue Exchange Platform) is een website die vraag en aanbod van dieren, organen en weefsels (voorlopig binnen de UU en UMC Utrecht) zichtbaar maakt. Via deze route kan snel inzichtelijk worden gemaakt of bepaalde dieren of weefsels beschikbaar zijn, c.q. of daar een actuele vraag naar is. De gebruiker voert de gegevens van het verzoek of aanbod in op de website en gaat na of dit overeenkomt met een bestaand aanbod of verzoek. Is er een match, dan wordt automatisch ook de IvD hierover geïnformeerd. De IvD controleert dan of aan de randvoorwaarden voor hergebruik en vergunningsplicht voldaan kan worden.

* Algemene doelstelling weefselproject: Het beschikbaar stellen van (vitaal) materiaal van dieren ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van onderzoek of onderwijs of het bevorderen van *in vitro* onderzoek

A. Geen projectvergunning noodzakelijk, neem contact op met IvD of melding 'geen dierproef' noodzakelijk is.

B. Eigen projectvergunning noodzakelijk.

C. Koepelvergunning kan gebruikt worden. Vul verkort werkprotocol 'weefselproject' in.

Documenttype:	Beleidsdocument
Auteur(s):	IvD Utrecht
Medebeoordelaars:	
Eindverantwoordelijke:	Hoofd Instantie voor Dierenwelzijn Utrecht
Opdrachtgever:	Vergunninghouders Wod UU en UMC Utrecht
Datum akkoord	
portefeuillehouder Wod UMC Utrecht:	Versie 1.0: 16-11-2015, herziene versie 2.0: 29-11-2021
portefeuillehouder Wod UU:	Versie 1.0: 17-11-2015, herziene versie 2.0: 29-11-2021
Ingangsdatum:	01-12-2021
Documentversie:	2.0
Revisiedatum:	November 2021
Toelichting revisie:	Wijziging werkwijze 'geen dierproef'; toevoeging gebruik koepelvergunning; toevoeging gebruik ATEX.